

Dennis Gaens

VOORWOORD

Er valt niet zo gek veel over te vertellen. Een jaar geleden vroeg Timo Pisart – toen kersvers hoofdredacteur van het *Algemeen Nijmeegs Studentenblad* – me of ik niet een columnplekje in de ANS wilde hebben. Dat ik geen student meer was, vormde volgens hem geen probleem.

Ik wilde dat wel doen. Vooral om te kijken of ik elke maand iets in kon leveren. Ik besloot dat de columns over de stad moesten gaan. De columns kon ik dan gebruiken als voorwerk voor een roman. Het idee was om wat plekken en personages uit te werken binnen de vijfhonderd woorden die gemiddeld voor zo'n column beschikbaar waren.

Al snel ben je een jaar verder. De laatste ANS van dit (college)jaar is zojuist verschenen en daarmee mijn laatste column. Ik zit in de Expoplu in Nijmegen met een aantal bevriende kunstenaars, vormgevers en schrijvers en één van de dingen die ik hier wilde doen, was een bundeling maken van de columns. Mocht u dit lezen dan is het waarschijnlijk gelukt. Tien columns plus bonusmateriaal.

Dan nog iets over het omslag: dat is gemaakt door Joeri van Putten (Smooove Business). Omdat ik zelf niet meer in de stad woon en nog maar zelden op de universiteit

kom, moest ik iemand regelen die de ANS'en voor mij verzamelde. Dat deed Joeri en het leek me dus gepast hem een omslag te laten maken, want dat kan hij heel goed. Hij kan meer goed, zoals koken, hoedjes dragen en filmpjes maken. U moet hem maar eens googlen.

Tot zover.

VOORWOORD BIJ HET E-BOOK

Joeri en ik hebben in de week in de Expoplu een stuk of dertig boekjes gemaakt. Elk van die boekjes had een uniek omslag op basis van drie templates. Het duurde niet lang of *De Nieuwe Stad* was uitverkocht – en grotendeels weggegeven.

Van begin af aan was duidelijk dat we een gelimiteerde oplage wilden maken, dus zagen we af van een tweede druk. Niet in de laatste plaats omdat het een hoop werk zou betekenen. Toch wilde ik de teksten op zich beschikbaar houden, vandaar deze uitgave.

Het e-book is ideaal wat dat betreft: oke, ik moet natuurlijk even de opmaak aanpassen en het is een hoop gepruts voordat het boekje er is, maar de reproductie is stukken eenvoudiger dan al het meet-, vouw- en nietwerk dat bij de papieren versie vereist was.

De teksten zijn (nagenoeg) onveranderd. Voor het omslag wilde ik simpelweg één van de drie versies van de papieren uitgave kiezen, maar Joeri zou Joeri niet zijn als hij niet per se iets nieuws kon knutselen. Dat heeft hij gedaan en ik ben er erg mee in mijn nopjes.

Mijn enige nieuwe bijdrage aan deze digitale editie is dit voorwoord, en dat duurt inmiddels al te lang.

DE NIEUWE STAD COLUMNS

SEPTEMBER

Voordat ik supermarkten begreep, beschouwde ik ze als een noodzakelijk kwaad. Tussen colleges en uitgaan moest ik eten en om te eten moest ik de supermarkt in. Ik haastte me langs de schappen en koelvitruines, schatte in wat de snelste rij zou zijn (een berekening op basis van rij-lengte en gemiddelde leeftijd van de wachtenden voor mij) en maakte dat ik weer zo snel mogelijk buiten stond. De muziek die er gedraaid werd, speelde ook een rol. Er is immers een grens aan het aantal keren per week dat je Dido kunt verdragen.

Natuurlijk, ik zag wel dat er een eigen wereld draaide op de tegelvloer. Ik zag medewerkers na sluitingstijd op de kassaband zitten, drinken en een enkele keer zelfs roken. Ik begreep dat de supermarkt voor sommigen een soort van thuis was, maar ik dacht dat het alleen voor medewerkers was weggelegd.

Totdat ik op een groepje van die middelbareschooljongens botste, die in hun pauzes steevast grote zakken M&M's en treetjes no-name energydrink kopen. Het was midden in de zomer en de jongens haalden gratis koffie, pakten blokjes kaas van het schoteltje om daarna boven de vriesvakken af te koelen en gewoon te kletsen. Dezelfde gangpaden die ik recordtijd probeerde te doorkruisen, leken voor hun zo vertrouwd als de muren van hun eigen kamers. De huisstijl hun behangpapier.

Het was daar en op dat moment dat mijn fascinatie voor supermarkten ontstond, dat ik beseftte dat de supermarkt voor meer dan alleen de medewerkers een thuis is. Het is waar de ontbijtgranen nooit op zijn en er altijd warme koffie is. Waar de zomer wordt ingeluid met vers fruit in bakjes. Waar we weten dat het winter wordt door boerenkool in de koelingen en chocoladeletters in de bakken. Waar de temperatuur altijd aangenaam anders is dan in onze studentenkamers, appartementen en huizen. Waar we recepten uitwisselen of afkijken. De schappen worden voor ons bijgevuld en alles wat we laten vallen wordt door iemand anders opgeruimd.

De supermarkt is meer dan een noodzakelijk kwaad. Het is een van de weinige publieke ruimtes waar we allemaal samenkomen: van bejaarden met hun rollators vol producten die we niet eens kunnen benoemen – laat staan vinden – tot de kinderen die zich voor de ingang dringen voor knikkers, stickers of wat het ook is dat de supermarkt op dat moment uitdeelt.

Onze gevulde mandjes en karretjes zijn ons bewijs van deelname aan een groter geheel.

OKTOBER

Kevin is een hosselaar. Voor Kevin kan het niet hard genoeg gaan. Hij is het type dat liever harder remt, dan rustiger rijdt en er hangt elke week iets nieuws te bungelen aan zijn achteruitkijkspiegel. Zijn auto is altijd gepoetst en de achterbak is altijd vol.

Alleen een stad kan mensen als Kevin voortbrengen: de ene week oogst hij toppen in een kelder van iemand die hij 'via via' kent en de andere week staat hij ramen te lappen in een vinexwijk aan de stadrand. Mensen als Kevin hebben het nooit over hun baan, maar over 'klusjes'. De hosselaars zijn de klusjesmannen van de onderbuik.

Ik leerde hem kennen op een feest in een pand dat kort voor de afbraak stond. Zijn type floreert daar, want ze hebben altijd wel iets te verkopen. Een week later rende hij me tegemoet in de Molenstraat en drukte hij me een pakketje in de hand. Terwijl hij de ene hoek om ging, renden twee agenten langs mij heen, de andere hoek om.

De avond daarna stond hij aan mijn deur. Hij had me 'via via' gevonden. En of ik zijn pakketje nog had. Hij vertelde me zo ongeveer alles over zichzelf, behalve zijn achternaam. Hij was een stereotype zoals ze

eigenlijk alleen in beleidsplannen bestaan. Hij kende zijn vader niet en was als kind tot laat in de avond met een bal op straat te vinden. Op zijn veertiende stal hij scooters en op zijn zestiende kreeg hij een auto van zijn 'neef' en was 'het grote overleven' begonnen. Op zijn achttiende haalde hij voor de vorm zijn rijbewijs, het enige examen waar hij ooit voor geslaagd was. Hij kent de straten van deze stad als geen ander.

Hosselaars zijn altijd onderweg, maar nooit te beroerd om een praatje te maken. Ze hebben lijntjes door de hele stad lopen. In hun 'via via'-wereld is 'familie' een rekbaar begrip en een auto een basisbehoefte. Kevin heeft mij door drie verhuizingen heen weten te vinden. Hij zelf woont voor zover ik weet nergens, maar heeft vast hier en daar een 'adresje', waar hij zo af en toe thuiskomt, douchet en bijslaapt. Hij heeft meer opladers voor zijn telefoon dan sommigen van ons onderbroeken hebben en weet alles overal vandaan te halen. Deze stad is een beetje als zijn winkel, die hij elke dag weer opnieuw opengooit voor nieuwe klanten, nieuwe handel, oude routines.

Kevin is een hosselaar en ik mag hem wel.

NOVEMBER

Alleen de veiligheidswaarschuwingen hangen er nog. De brandblussers zijn gestolen of, ver over hun uiterste houdbaarheidsdatum heen, uit voorzorg verwijderd. Er hangt nog een schakelkast met afgeknipte bedrading. Op de kast ligt een briefje met een kort rapport van de laatste duurproef. 'Schakelaar nooit uitzetten!!!', staat er, met drie uitroeptekens. Dat is, voor zover ik dat kan uitmaken, nooit gebeurd.

De stroom is allang weg hier. Het gebouw lijkt te willen grijpen naar de batterijen in onze zaklampen en de accu's in onze telefoons, camera's en mp3-spelers. Vroeger gebruikte de fabriek die hier zat de helft van de stroom in de stad. Hier werden dingen gemaakt. Dingen die in onze huizen de andere helft van die stroom zouden claimen. En meer dan de helft van onze tijd.

Soms slepen we een deel van daarbuiten terug. De vloeren trillen verheugd als we met de aggregaten aankomen. Dit is hoe een gebouw popelt. Het weet dat er geleefd gaat worden. Nu ligt het dood. Dit is de leegstand en daar leven we voor. Niets heeft zoveel potentie als een dode fabriek.

We denken in enclaves, want alleen in enclaves is het goed feesten. Er heeft altijd iemand bakers. Er is altijd

iemand die plaatjes kan draaien of lampen kan regelen. Voor een blikken biertap mag je binnen; wat flessen sterke drank en je mag in de lounge, die we met kussens van oude bankstellen hebben bekleed.

Je moet sowieso min of meer op een lijst staan. We hebben nog nooit een flyer gedrukt. Onze mobiele nummers veranderen elke maand. Wij ontdekken de plekken en stippelen een route uit. We bewaken de ingang en de goede smaak. Eenmaal binnen ben je op jezelf aangewezen, net als de rest.

Er zijn geen burens, dus er is geen sluitingstijd. We gaan door tot alles op is en de aggregaten opnieuw moeten worden opgeladen. Vanavond zijn we eigenaar en morgen vragen ook wij ons faillissement aan. Maar dat is morgen. Niets heeft zoveel pretentie als een dode fabriek.

DECEMBER

De Schreeuwer kende onder de bedelaars geen gelijken. Hij gierde, kreunde, schreeuwde en huilde het uit van chronische pijn. Je hoorde hem al drie straten verwijderd van het plein, waar hij zich rond de poten van een bankje had geplooid. Pas als hij zacht jammerde, durfden mensen dichterbij te komen en geld in zijn gedeukte, grijze hoed te gooien. Maar het engst was hij, als hij helemaal stil was.

De Schreeuwer had timing.

Hij was jarenlang mijn huisgenoot. Hij heette gewoon Oscar, maar zelfs op onze schoonmaakroosters en boodschappenlijsten noemden we hem 'de Schreeuwer'. Zoals grote kunstenaars onder hun artiestennaam door het leven te gaan, verdiende Oscar het genoemd te worden naar zijn beroep.

Want zo zag hij het: schreeuwen was zijn beroep. Op goede dagen haalde hij tot veertig euro binnen. En hij was gul: 's weekends kocht hij speciaalbier dat hij, samen met zijn verhalen, met ons deelde voor het uitgaan.

Hij dronk alleen in het weekend. Hij had het 'op de straat' te veel gezien: drank maakt slechte bedelaars.' Je moet dat professioneel aanpakken.' Hij analyseerde mensen op koopkracht. Ze mochten niet te rijk zijn,

maar ook niet zelf dubbeltjes omdraaien in de Aldi. Moeders waren ideaal volgens hem: 'Moeders en oude vrouwen. Dat moet haast biologisch zijn.'

Omdat je niet te vaak in dezelfde stad op dezelfde plek kunt liggen, nam de Schreeuwer de trein het hele land door. Hij stond er vroeger voor op dan menig fabrieksarbeider. En nooit stapte hij de trein in in zijn kostuum, zoals hij zijn dun gesleten kleren vol vlekken noemde. Hij nam zijn baan serieus. Serieuzer dan menig bankier.

In de wintermaanden nam hij vakantie. Niet dat hij ergens heen ging, maar als het koud was ging hij hooguit twee, drie keer per maand de straat op. Hij wilde geen autoriteiten achter zich aan krijgen. In de zomer geven mensen geld, in de winter zijn ze zo bezorgd dat ze de politie bellen. Ik heb dat nooit geloofd.

De Schreeuwer vertrok twee jaar geleden uit ons huis. Op de keukentafel lag de maandhuur in kleingeld. In geen enkele stad in dit land heb ik hem nog horen schreeuwen. Ik stel me zo voor dat ik hem ooit nog tegenkom, als ik op zomervakantie ben, schreeuwend in de kinderkopjesstraten van een land met een klimaat dat bij zijn baan past.

Als die dag komt, trakteer ik hem op een biertje.

JANUARI

De markt is elke maandag weer het verhaal van een beschaving. De vroege kolonisten zijn de bouwers, die 's nachts met hun wagens vol kramen over de klinkers kruipen. De breedsten onder hen bewaken de boel tot de eerste kraamhouders hun intrek nemen.

De groenteboeren en visverkopers komen vroeger om te leveren aan de restauranthouders. De eerste handel. Rond zessen komen de meeste andere kraamhouders. De kaasboer bouwt op, de notenbar, de jonge Turk die kruiden, olijven en feta verkoopt, het oudere echtpaar met hun stofzuigerzakken. De kramen worden afgedekt en volgelegd. Het begint hier op een nederzetting te lijken. De kramen worden met spanbanden in de straat verankerd. De komende uren staan ze hier rotsvast.

Langzaamaan worden de geluiden ook harder. Een paar gaten in de rijen worden gevuld door eetkramen; friet, loempia's, hotdogs en nog meer vis. Een oudere man met verre weg het kleinste kraampje zit snoep te maken van stroperig goed in hete pannen.

Dit zijn de mensen die buiten leven.

De laatste lege kramen worden gevuld door de sjacheraars. Ze verkopen alles wat ook maar ergens is blijven liggen of van een vrachtwagen is gevallen. Batterijen, fietsslotten, cd's, dvd's, netbooks.

Niet alle marktmensen schreeuwen, sommige zingen. In het midden van de markt staat een oplichter een revolutionaire nieuwe uitvinding te verkopen. 'Schoner dan met deze, krijg je ze niet.' Profeet of dorpsgek, de kaasboer is er niet van gediend. Zijn familie verkoopt al drie generaties kaas. Je moet hier niets verkopen waarvoor met papiergeld betaald moet worden.

Rond de middag klinkt het gerinkel van munten al niet meer boven de drukte uit. Wie nu niet schreeuwt, heeft vaste klanten. Wat later is het geluid weer terug, maar het tempo is gezakt.

De eerste handelaren ruimen op, de profeet voorop, gevolgd door de sjacheraars. De frietpannen gaan uit en de oude man van het snoep begint het koud te krijgen. Dat en de pijn in zijn rug. De kramen blijven nagenoeg bezemschoon achter. Een enkele sinaasappel, een snoepje en een kapotte paraplu blijven achter. De markt is voorbij. Even later zijn de kraambouwers terug, om duidelijk minder voorzichtig af te breken dan ze vannacht hier bouwden.

Volgende week maandag is hetzelfde verhaal in een iets andere bezetting. Een andere profeet, een nieuw apparaat, een snoepkraam minder. Dezelfde kaas, waarschijnlijk.

FEBRUARI

Vandaag, volgens haar agenda, geeft ze om walvissen en moet ze in de groene regenjas de straat op. En er wordt regen voorspeld, dus smeert ze extra veel mascara op. Uitgelopen make-up verkoopt lidmaatschappen, weet ze. Het is koopavond en dit wordt de langste dag van de week. Gelukkig blijft ze in haar eigen stad.

Om twaalf uur verzamelen ze op Centraal Station. Hij is er ook dit keer niet bij. In plaats daarvan krijgt ze een eerstejaars uit Utrecht onder haar hoede. De supervisor wil dat ze hem de kneepjes van het vak leert, maar ze kan beter beginnen bij het uitknippen van puistjes. Aan de andere kant kan zijn puberige uiterlijk in hun voordeel zijn. Mensen associëren pubers nogal graag met idealisme. Hij heeft ook nog allerlei emblemen van bandjes op zijn rugzak genaaid. Ze kent er geen een van, maar misschien werkt het. Ze zorgt er wel voor dat het werkt.

Ze ziet het nog steeds als bijbaan, maar inmiddels slijt ze meer dagen in winkelstraten dan dat ze achter haar studieboeken zit. Het geld is goed, omdat zij goed is. Of ze nu donateurs voor Greenpeace moet werven of jaarabonnementen op de krant moet verkopen: de tactiek is altijd dat jongens verliefd op haar moeten worden.

Soms neemt ze zo'n jongen mee naar huis. Ze gaat niet meer veel uit en dus is dit hoe ze mensen leert kennen. De laatste keer dat ze zelf verliefd was, was op een koopavond vlak voordat ze met dit werk begon. De jongen verkocht abonnementen op de boekenclub, maar hij noemde het een 'lidmaatschap'. In ruil voor haar handtekening gaf hij haar zijn privénummer. De volgende ochtend was hij al weg voordat zij wakker werd. Hij had wel koffie gemaakt en een brochure van *AD UP PROMOTIE-WERK* naast het apparaat achtergelaten.

Steeds vaker blijft ze liever alleen 's avonds. Ze heeft een hoop boeken thuis liggen die ze noch gekozen, noch gelezen heeft. De boekenclub stuurt haar klassiekers als ze zelf niets uit de catalogus kiest.

Vanavond begint ze in *Moby Dick*.

MAART

Niets gaat langzamer dan de Veerhaven XIII. Het water haalt zichzelf keer op keer in, tekent krullen op het oppervlak terwijl het stokjes, flessen, touw, dopjes, yoghurtbekers en stukken van plastic tassen naar de kant, voor onze voeten, draagt.

We praten weinig, maar drinken des te meer. We kijken voornamelijk naar het water. Als we al iets zeggen, is het langzaam en in een lagere stem dan gewoonlijk. De gedachten die we hier hebben, zijn zo lang dat het ons tijd kost ze te formuleren en vaak vergeten we de volgorde nog als we eenmaal met uitspreken van de zin begonnen zijn.

De wijn drinken we in een vertrouwd tempo. Op een goede avond gaan we door drie à vier flessen heen.

In de schaduw van de spoorbrug luisteren we naar het lage geneurie van de duwbakken. Achter ons zit de redactie van de krant. Ik ben er nooit binnen geweest, maar ik stel me altijd voor dat er mensen met stapels papier rondrennen, markervlekken op hun witte overhemden en altijd een kop koffie in de buurt.

Wij drinken het ene glas na het andere en tellen hardop hoe lang de verschillende Veerhavens erover

doen om onder de spoorbrug door te komen. Een enkele keer zwaait een schipper naar ons. Wij telden ooit drieëntwintig verschillende Veerhavens, met een gemiddelde van zes mannen aan boord. We zouden ons graag bij hen voegen, het liefst op nummer XIII, maar we hebben er de papieren niet voor.

Elke fles die we leegdrinken, gooien we in het water met een briefje erin opgesloten. Op het briefje staat:

*Wij zitten onder de schaduw van de spoorbrug met
achter ons het kantoor van de krant. Waar zit jij?*

Tot nu toe hebben we nog geen bezoek of bericht teruggekregen. Dat laatste kan met de stroming te maken hebben. Van dat soort dingen hebben we geen verstand.

APRIL

De bovenbuurman en ik zijn nooit vrienden geworden. Het eerste dat hij tegen mij zei was: 'Het is mooi wonen hier.' Hij riep het vanaf het balkon dat boven het terras hing van het appartement waar we rondgeleid werden. Vanaf daar ging het bergaf.

Ik zag hem pas weer toen hij rood aangelopen op de deur van dat appartement stond te bonken. Mijn muziek stond te hard. Het tweede dat mijn bovenbuurman tegen mij zei bestond uit een aaneenrijging van krachttermen die ik, al zou ik het willen, niet kan herhalen. Hij wilde niet kalmeren en ik vertelde hem dat ik niet met hem kon praten als hij me bleef uitschelden. 'Ik ga niet kalmeren', zei hij, waarop ik hem vertelde dat ons gesprek was afgelopen. Hij gooide daarop mijn deur in mijn gezicht.

De maanden daarna communiceerden we alleen met elkaar via onze stereo's. Meestal won hij – hij kon zijn boxen op de vloer leggen – maar ging ik heel hard meezingen met de muziek die hij draaide. Er is nog altijd een verschil tussen winnen en morele winnaar zijn.

Op een dag, nadat het weer een keer uit de hand was gelopen, vroeg hij me (vanaf zijn balkon) om even langs te komen. We moesten praten. Ik ging akkoord op de

voorwaarde dat het ook inderdaad om praten zou gaan en dat de krachttermen achterwege zouden blijven.

Hij vertelde me dat hij problemen had. Problemen die te maken hadden met de manier waarop hij keer op keer tegen mij uitviel. Dat hij dat niet zo in de hand had. Waarvoor zijn excuses.

We spraken af wat aardiger met elkaar om te gaan. Het werd rustiger; we hoorden elkaars voetstappen, we hoorden het als iemand de wc doorspoelde en wanneer een van ons verkouden was. Af en toe hoorden we nog elkaars muziek.

Afgelopen week hoorde ik dat zijn vriendin een einde aan haar leven had gemaakt. Het is akelig rustig nu. Mijn bovenbuurman hoest niet meer, hij loopt amper en bezoekt de wc zelden. Zijn stereo blijft uit.

Ik mis de voetstappen. Ik hoop dat het hem goed gaat. We zijn dan nooit vrienden geworden: hij blijft mijn bovenbuurman.

We delen een huis.

MEI

Zodra de zon er is, beginnen we in enclaves te denken: parken, dakterassen, stukken nagenoeg onontdekt Waalstrand en hier en daar een afbraakpand.

Anna en ik zitten het meest op het dakterras. Terwijl de terrasjes onder ons uitpuilen van mensen die met menukaarten voor hun gezicht wapperen, zitten wij op de dakrand en bekijken de boel. Hierboven lijkt alles een tel trager te gaan. De zon lijkt alles wat we doen en denken langzamer te maken dan de mensen die over straat van winkel naar winkel rennen. We zitten er dan ook dichterbij. Op de zon.

Op de balkons tegenover zijn complete garderobes uitgestald. De gevels lijken de kleuren bijna uit te kotsen. Anna verzint verhalen bij de verschillende collecties. Over hoe achter het balkon waar alleen lingerie wordt uitgestald een vrouw woont die voornamelijk 's nachts werkt. Over de man die duidelijk bij de spoorwegen werkt.

'Achter die verzameling gebatikte kleren woont een man die zichzelf de naam van een of andere plant heeft gegeven. Morgen heeft hij een vegetarische barbecue en nu marineert hij de tofu. Of spant hij het vel van zijn djembé.'

Ze denkt dat de man, die ze in haar kladblok inmiddels 'Argemone' heeft gedoopt, kampvuren van een afstand van wel drie kilometer kan ruiken. Ze beschrijft hoe hij met zijn djembé op zijn rug en een boodschappentas vol sterke drank en zelfgemaakte ijsthee langs de parken en stranden loopt, op zoek naar gelijkdenkenden. Dat hij schetsen maakt van mensen die aan capoeira doen, die hij betekenisvolle titels geeft.

'Na een tijdje wordt iedereen hem een beetje moe. In de winter voelt hij zich eenzaam', zegt Anna.

Ze maakt een foto van zijn balkon om later bij het verhaal te stoppen. Anna's verhalen eindigen vaak in de winter en veelal met mensen die eenzaam zijn.

Zolang de zon er is proberen we zo veel mogelijk buiten te zijn. Anna verzamelt verhalen en foto's. Ik verzamel herinneringen aan Anna. We blijven langer wakker en voelen ons 's ochtends vaak net zo uitgebrand als de kampvuren die Argemone met zijn trommel bezoekt.

JUNI

‘Heb ik echt jurktieten?’, vraagt Anna.

Haar hond, Maus, rent met zijn hoofd over de dakrand gebogen van hoek tot hoek en blaft naar de mensen ver beneden.

Anna heeft zo’n theorie. Je hebt meisjes met tietten die er goed uitzien in een jurk, tietten die er goed uitzien in een T-shirt, bikinitietten en toplesstietten. Er zit wat in en Anna hoort nu eenmaal het liefst dat ze jurktietten heeft.

Hier, vanaf het dak, hoor je het geluid van duizend douches die overal in de stad zijn gaan lopen. Het is flink gaan zomeren vandaag. De meeste mensen – mensen met banen – zijn vanochtend onvoorbereid het huis uitgegaan en hebben de hele dag in te veel kleren rondgelopen. Anna was de stad ingegaan en had een jurk gekocht. Drie minuten geleden draaide ze er rondjes in op de dakrand.

‘Dat ze in die winkels al zomerjurken hebben’, zei ik.

‘Al maanden. Dat begint heel vroeg’, zei Anna.

Maus heeft het inmiddels te warm gekregen of is het blaffen moe. Hij ligt voor een van de zeven

satellietschotels die ons huis rijk is. Ergens moet er een verdieping zijn zonder beeld, maar waarschijnlijk staat iedereen nog in de rij voor de douches.

Als het zo warm is dat de stad weer naar asfalt begint te ruiken, slaat er iets om. Er zijn meer meisjes op straat, of ze vallen ineens meer op. De kleur komt langzaam terug en we hebben niet langer het gevoel dat we steeds naar verbleekte foto's staren.

We vinden vrienden terug, midden op straat en spreken af wat af te spreken. Soms doen we dat ook daadwerkelijk. We blijven langer wakker, want het lijkt alsof we elk moment iets kunnen missen. We zeggen vaker 'ja'. Het is alsof we alles kunnen.

Even verderop komen mensen hun eigen dak op, met een barbecue, zo'n wegwerpding uit de supermarkt. Dat is hoe deze stad de seizoenen volgt. Eerst verdwijnen de oliebolkramen uit het straatbeeld. Dan – na een paar warme lentedagen – gaan de milkshakemachines in friettenten weer aan, worden de diepvrieskisten van tankstations bijgevuld. De eerste buitenfestivals vullen de straten met echo's. De drogisten zetten de zonnebrand weer in het zicht en de supermarkten verkopen potgrond en wegwerpbarbques.

En als een meisje je dan vraagt of ze jurktieten heeft, dan weet je het zeker: het is zomer, de stad is van ons.

DE NIEUWE STAD BONUSMATERIAAL

DELETED SCENE #1

Dit is een van de columns die ik bij nader inzien niet zo geslaagd vond. De Baku bestaan echt en ik wilde er iets mee doen, maar dit sloeg nergens op. Het is bijna een pastiche geworden op wat ik normaal schrijf. Een half uur voor de deadline schreef ik een andere column.

Het begon op het station, omdat te veel mensen onder de bussen kwamen. De hele breedte van het plein werd afgezet op een klein deeltje na. Die opening was de officiële oversteekplaats geworden. Mensen botsten tegen elkaar.

Daarna kwamen de barrières op het industrieterrein. Mensen kwamen onder auto's die deelnamen aan illegale straatraces. Niemand vroeg zich af wat overstekende voetgangers midden in de nacht te doen hadden op plekken waar geen enkel woonhuis stond. Geen enkel bedrijf werd doorzocht op illegale bewoning. Geen enkele ondernemer moest papieren laten zien. Geen enkele werknemer zijn paspoort.

Er kwamen camera's die nummerplaten moesten registreren. De races kochten schroevendraaiers. Er kwamen barrières die de voetgangers van de wegen scheidden. De auto's verplaatsten zich naar de binnenstad. De barrières kwamen mee. Mensen met

spuitbussen knikten vriendelijk naar jongens in snelle auto's. Het canvas was gegroeid. De stad begon te veel plezier te hebben.

En toen kwam de Baku. Een groepje skaters, in het begin dan toch. Net als de taggers kozen ze voor bivakmutsen als simpel antwoord op steeds meer camera's. Net als de taggers wilden ze zoveel mogelijk plek. Totaal tegenovergesteld aan de taggers waren ze principieel tegen elke vorm van individualiteit.

Ze droegen allemaal dezelfde dezelfde zwarte metal-shirts, dezelfde afgeragde spijkerbroeken, dezelfde merkloze skateschoenen. Ze maakten dezelfde bewegingen. De barrières waren hun altaars. Alleen een bestonden truc op een barriere telde. Hetzelfde gold voor littekens, vooral voor littekens; de barrières zijn van gewapend beton.

Er is weinig nieuwe graffiti de laatste tijd. In plaats van nieuwe tags zie je steeds meer rode kaarsresten op de barrières. Steeds vaker zijn er bloedvlekken of wat daarop lijkt. Steeds vaker ruikt het naar zwavel.

De Baku is de grootste bende van de stad geworden. Er worden discussies gevoerd over het wel of niet afbreken van de barrières. Iemand wil meer skateparks bouwen. Niemand heeft het over het industrieterrein. Niemand laat papieren zien.

DELETED SCENE #2

Dit is een beetje hetzelfde verhaal. Ik zag in de bibliotheek een meisje op de grond zitten met stapels bladmuziek om haar heen. Op de piano die er stond speelde een man. Ik weet niet of hij Beethoven speelde, maar Bernhard en Beethoven allitereert lekker. Eerst had ik ook geprobeerd er een gedicht van te maken. Misschien doe ik er ooit nog wat mee.

Nergens in deze stad is het zo rustig als in de bibliotheek. Zelfs in de kerk is er meer lawaai. Wat er aan geluid is, is geruststellender dan welke preek dan ook. Het schuiven van boeken over gladde formica, het piepje van de scanners bij de balie en het ritmische tikken op toetsenborden; ik kom hier graag.

Maar ik kom hier niet voor de rust. Ik verstop me altijd tussen de CD's naast de afdeling bladmuziek. Daar speelt Bernhard elke donderdag voornamelijk Beethoven. Alleen op donderdag, want dan heeft zijn vrouw haar meidenavond. Ik denk dat zijn vrouw veel port drinkt, maar dat weet ik eerlijk gezegd niet.

Hij is verre van een virtuoos maar je ziet dat hij de vleugel begrijpt; en de vleugel hem. Thuis moest zijn piano plaatsmaken voor de speelkamer van de Maltezer. Diezelfde Maltezer brengt zijn donderdagavonden nu, vastgebonden aan een lantaarnpaal, voor de ingang

van de bibliotheek door, terwijl Bernhard voornamelijk Beethoven speelt.

Ik neem plaats op de laatste rij, verstoep tussen de bakken met metal-cd's.

Tussen de rekken bladmuziek zit Sytze – altijd met een aantal partituren voor zich opgevouwen – op de vloer. Ze doet alsof ze noten kan lezen, volgt met haar vinger denkbeeldige lijntjes tussen de bolletjes, terwijl ze met haar andere hand steeds tot vier telt. In werkelijkheid heeft ze al moeite met letters.

Ze kent niemand die een instrument bespeelt, op een buurmeisje met een blokfluit na, maar dat telt niet. Thuis is er alleen muziek op TV en zelfs dan alleen als haar grote zus videoclips kijkt en danspasjes nadoet.

Bernhard weet dat Sytze luistert. Sytze luistert. Ik kijk alleen maar.

KERSTVERHAAL

ANS laat elk jaar een kerstverhaal schrijven voor in het decembernummer. Eerder had ik al een keer bedankt, omdat de tijd erg kort was (er zaten twee weken tussen het verzoek en de deadline) en ik niet wist of ik wel zo'n kerstverhalenschrijver was. Mijn personages gaan vaak dood of breken op zijn minst het een en ander. Dat is niet echt iets voor kerst. En dat Hanneke Hendrix het jaar daarvoor al gedaan. Ik vroeg een weekend bedenktijd en probeerde vanalles uit. Niks klopte. Zondagavond dacht ik ineens aan een van mijn favoriete verhalen – After the fair van Dylan Thomas – en besloot daar iets mee te gaan doen. Het is een van mijn betere verhalen geworden.

Hier heet de hond van Anna nog Bowser. Later (in de column van juni) heet hij al Maus.

NA DE KERMIS

*'I've always been a fat man,' he said, 'and now I am the Fat Man;
there's nobody to touch me for fatness.'*

- Dylan Thomas, After the fair

De zomer was definitief voorbij. De herfst trouwens ook. De sneeuw kwam niet langer alleen uit de lucht, maar leek ook uit de grond naar boven te komen, uit de bomen en van de daken te vallen. Het was nog nooit zo winter geweest.

Het doodse van de sneeuw was nog duidelijker aanwezig, nu iedereen de stad had verlaten om bij familie de kerst door te brengen of zich met deze achter beslagen ramen had opgesloten. Vanuit mijn raam zag ik schaduwspellen op gordijnen verderop in de straat, voornamelijk eetscènes. Het werd nog erger toen rond kwart voor vier de stroom in mijn kamer uitviel. Het elektrische kacheltje draaide heel even door, maar volgde toen het voorbeeld van mijn lamp en de computer.

Zekeringen zijn van die dingen waarvan je altijd vergeet dat je ze nog moet kopen.

Twee uur later was het dan definitief te koud en te donker om binnen te blijven. Ik dacht dat ik het van een wandeling sneller warm zou krijgen dan onder mijn

dekens. En misschien was er buiten wel wat te zien. Alleen als je je echt alleen voelt, kijk je naar de sterren. Of andersom; het is zo'n kip-of-ei-verhaal. Ik vroeg me af hoe ver je moest gaan om een andere sterrenhemel te zien of deze op zijn minst te zien verschuiven. En ik had niet echt iets anders te doen dan lopen.

De sterrenhemel verschoof pas toen ik aan de rand van het industriegebied tegen een loods opbotste. Hij stond meteen weer op zijn plek alsof er niks gebeurd was. In het grotere geheel der dingen was dan misschien ook niet zoveel gebeurd, maar ik was inmiddels wel redelijk ver van mijn huis verwijderd. Het was laat en dit was niet helemaal de bedoeling. Aan de andere kant had ik het – op mijn neus na – nu wel warm. Ik vroeg me af hoeveel warmer mijn kamer zou zijn dan die loods, maar vooral of dat verschil de moeite waard was om de hele weg nog een keer af te leggen.

De loods zag eruit alsof hij al een stuk langer in deze stad was dan ik. Er zaten kleine ruiten langs de bovenkant, te hoog om er doorheen te kijken. De achterkant van het pand bestond voor een groot deel uit half verroeste golfplaten, alsof er ooit wel de behoefte, maar niet het geld geweest was om uit te breiden. En het was makkelijk om binnen te komen.

Het was duidelijk meer opslag dan bedrijf. Over alles lagen grote doeken. 'Dekens', dacht ik. Onder de dekens bleek een hele kermis te liggen. Onder de eerste een boksbal, onder de tweede een automaat met nog een paar stuiterballen en jojo's erin, onder de volgende vier botsauto's.

Op elke vierkante centimeter stond een stuk kermis. Hoe verder ik me er doorheen duwde, hoe groter de attracties. Van skeletten uit het spookhuis via stalletjes en tentjes naar de aanhangwagens met het spookhuis zelf.

Er zijn momenten waarop je harder van een blaffende hond schrikt dan anders.

'Bowser, af!'

Ze had een lage stem voor haar postuur. Ze moest een jaar of twee jonger zijn dan ik.

'Je moet het hem niet kwalijk nemen. Hij kan alleen maar blaffen en slapen', zei ze, zonder zich voor te stellen. 'Tot net sliep hij.'

Ik vond dit allemaal blijkbaar minder gewoon dan zij.

'Wil je ook hier slapen?' Ze wees naar de doeken die ik achter me aan had gesleept en nog steeds met verkrampste vingers vasthield.

‘Het is oké. Ik ben trouwens Anna’, zei ze.

Ik zei mijn naam alsof het een verontschuldiging was en liep zonder al te veel daaraan toe te willen voegen toch achter haar aan naar de enige ietwat open plek helemaal achterin de loods: de draaimolen. Naast de draaimolen had ze in een klein tonnetje een voorzichtig vuur gemaakt. Ze ging op de rand van de draaimolen zitten en greep naar iets onder de grote ronde plaat. Bowser ging vlak naast de ton liggen en sliep verder.

‘Wil je een stuk stokbrood? Het is van gisteren, maar als je het even roostert is het eetbaar.’

Ze brak een stuk af, gaf het aan me en gebaarde naar het vuur. Ze haalde een fles wijn onder de draaimolen vandaan.

‘Je kunt hier wel blijven. Hier komt niemand vannacht. Hier komt bijna nooit iemand.’

‘Wat is dit?’, vroeg ik.

‘Een kermis. Vroeger althans. Ze stonden niet zo heel lang geleden twee keer per jaar hier in de stad. Daarna één keer per jaar. Toen was er iets met schulden.’

Ze vertelde dat een of andere zakenman de hele boel had

opgekocht voor precies de hoogte van de schulden. 'Uit jeugdsentiment of zo.' En dat hij het niet over zijn hart verkrijgt om er afstand van te nemen.

'En nu staat het hier al een paar jaar.'

'Ben je er ooit geweest?', vroeg ik. 'De kermis bedoel ik.'

'Ja, het laatste jaar. Toen ik voor de tweede keer was weggelopen.'

Ik had het gevoel dat we hier wat stappen oversloegen, maar voordat ik naar de eerste keer kon vragen, ging ze verder.

'Het was nog een half ouderwetse kermis. Met waarzeggers, sterkste man en van die simpele spellen. Maar dan ook al met een rups, botsauto's en een spookhuis.'

Ze vertelde dat ze een plek gezocht had om te slapen. Ze vertelde nogal graag. Ze was uiteindelijk bij de Dikke Man terechtgekomen. Een aardige man.

'Hij heeft me alles over de kermis verteld en over de plekken waar ze geweest waren. Hij vertelde me hoe oud hij was en hoeveel hij woog en de namen van zijn broers. Ik kreeg deze foto van hem.' Op de foto stond een haven. Ik vroeg haar waar die haven was.

‘Geen idee. Het ziet er zonnig uit.’, zei ze.

‘Misschien is de sterrenhemel daar anders.’

Wat?’

‘Niks. Wat is er met de dikke man gebeurd?’

‘Geen idee’, zei ze. ‘Meteen de volgende ochtend heeft de politie me gevonden en me weer terug naar huis gebracht. Ik had huisarrest tot ver nadat de kermis voorbij was. En dus echt voorbij.’

Ik vroeg haar niet of ze dacht dat hij nu ergens bij die haven in de buurt was.

We aten de rest van het stokbrood en dronken de wijn op, ook de tweede fles die Anna nog had verstoep. Ze vertelde me dat ze elk jaar met kerst naar de loods komt en al vaak geprobeerd heeft de draaimolen aan de praat te krijgen, voordat ze zich gerealiseerd had dat de aggregaten natuurlijk al lang leeg waren. Dat het eigenlijk niet uitmaakte en de draaimolen ook zo wel mooi was. Ik vertelde haar mijn leeftijd en mijn gewicht en dat ik geen broers had.

Anna werd moe. Ze had veel gepraat. Toen ze sliep, dekte ik haar toe met de dekens. Bowser werd nog een keer

wakker, keek even alsof hij weer ging blaffen, maar ging – met zijn andere kant naar de ton – weer liggen. Ik probeerde, zo goed als ik kon, het vuur aan de gang te houden en dacht erover na hoe goed het was om mensen te leren kennen.

Niet ver hier vandaan is een definitief andere sterrenhemel.

COLOFON

De in dit boekje afgedrukte columns verschenen van september 2009 tot en met juni 2010 in het *Algemeen Nijmeegs Studentenblad*. Na de kermis werd eveneens in opdracht van ANS geschreven.

TEKST DENNIS GAENS (DENIEUWES.COM)
OMSLAG JOERI VAN PUTTEN (SMOOVEBUSINESS.NL)

De Creative Commons Attribution-NonCommercial 3.0 Netherlands Licentie is van toepassing op dit werk. Ga naar <http://creativecommons.org/licenses/by-nc/3.0/nl/> of stuur een brief naar Creative Commons, 171 Second Street, Suite 300, San Francisco, California, 94105, VS om deze licentie te bekijken.